

[B] **GEFNUIKTE VERLANGENS EN ASPIRATIES.
“DE RODE LOPER” VAN THOMAS ROSENBOOM**

Een historisch tijds kader mag niet ontbreken bij Thomas Rosenboom. In *De rode loper* stapt de lezer dit keer de jaren zeventig binnen. Lou Baljon en Eddie van de Beek, twee buitenstaanders, verlaten de middelbare school in 1973. Hoewel ze elkaar nauwelijks kennen, is er iets wat hen bindt. In tegenstelling tot de anderen zijn de twee jongens niet van plan om verder te studeren of carrière te maken. “Ze gingen de bijstand in”, wat voor hen een bewuste keuze “tegen de stroom in” betekende. “[...] het is niet onomstreden wat wij gaan doen [...]”. We zouden lui zijn en niets willen... Maar we willen toch juist wel iets?” Eddie wil namelijk de journalistiek in en Lou ziet een toekomst voor zich als roadie van de plaatselijke muziekbands Shout. Lou en Eddie identificeren zich met de undergroundcultuur. Ze zetten zich af tegen alles wat mainstream is en geloven in zelfvoorziening (al rekenen ze weliswaar op de bijstand). De focus komt in de roman op Lou te liggen, die niet alleen de geest van de underground uitdraagt, maar ook als fysieke verschijning behoorlijk onalledaags voorkomt met zijn “buitengewoon fors postuur”, “lang, wit en wattig haar”, “vlasbaardje”, “houthakkershemd en cowboylaarzen”. Hij slaagt erin om roadie te worden van de Arnhemse band Shout, maar hoeft daar op zich weinig voor te doen. Wanneer de bandleden na tien jaar kiezen voor een gezin en een carrière en Lou getroffen wordt door een hernia – wat hem een manke voet oplevert – begint hij zijn eigen opnamestudio op een adresloze plek in Zevenaar. Weer tien jaar later blijkt het rock-'n-roll- en underground-

gehalte uit zijn studio te zijn verdwenen. Dan begint hij maar een “undergroundbioscoop” in een kraakpand, waarin – door de recyclage van zijn geluidsapparatuur – nog steeds de tijd met Shout bewaard gebleven is.

Hoewel de undergroundcultuur doorgaans gepaard gaat met idealisme en sterke maatschappijkritiek (soms in de vorm van protestacties) valt daar bij Lou echter weinig van te merken. Hij heeft een erg passieve levenshouding, laat alles gewoon over zich heen komen. Ook bij de plannen voor de studio en de bioscoop laat hij zich volledig leiden door Eddie. In plaats van vooruit te gaan in het leven, blijft hij stilstaan, vergeet hij mee te evolueren met de tijd en de lezer met hem. Aan het eind van het boek komt je plots tot het besef dat we ondertussen al in het jaar 2000 moeten zijn. Die eeuwige stilstand van Lou, zijn afwachtende houding en het uitdoven van de lust om dromen en idealen na te streven, worden door Rosenboom heel vakkundig, maar ook wel erg nadrukkelijk en expliciet gethematiseerd. Hij maakt daarbij gebruik van opvallende herhalingen en het liedje ‘Blackbird’ van The Beatles als leidmotief. In dat liedje wordt aangespoord om zelf het leven in handen te nemen en actie te ondernemen: *“Take these broken wings and learn to fly/ all your life/ you were only waiting for this moment to arise.”* Deze woorden vatten het leven van Lou heel goed samen. Het maakt hem tot een tragische figuur, die bovendien steeds meer overmand wordt door de eenzaamheid van zijn leven als outsider en als vrijgezel. “[...] toen schoot hij in een ander gemoed, begon de leegte hem op de borst te drukken, en speelde hij telkens opnieuw de melodie van ‘Blackbird’. De Fender werd een vrouw in zijn armen, en omdat het geluid van voren kwam was het of ze tegen hem praatte, soms kreunend, dan weer stotterend of op de toon van een besluit. Langzaam dijde zijn eenzaamheid uit in de peilloze, donkere ruimte tegenover hem.” De eenzaamheid bereikt uiteindelijk zijn toppunt wanneer hij verliefd wordt op een zwijgzame, onbereikbare vrouw “bij wie je je nog meer alleen voelde dan wanneer je alleen was”.

Rosenbooms roman moet het vooral van deze thematiek hebben, waardoor het boek in zijn geheel toch eerder beperkt en zelfs wat vlak uitvalt. De tekening van het bandleven en de undergroundcultuur van de jaren zeventig zijn bijvoorbeeld

weinig overtuigend. Alles aan Shout lijkt bijzonder braaf voor een band met een rock-'n-rollattitude. Het tegen de stroom ingaan van Lou levert verrassend weinig weerstand op. Hij ondervindt geen enkel probleem met de bijstand, noch bij het zoeken naar een woning. Hij kan meteen als roadie beginnen en kent geen financiële problemen. Hij is geliefd bij de meisjes, vindt meteen het juiste materiaal (tegen een spotprijsje) om een studio te beginnen, heeft succes als trouwfotograaf en krijgt geen tegenkanting van de wethouder bij het kraken van een pand (hoewel het bij wet verboden is)... Het wordt hem met andere woorden allemaal in de schoot geworpen alsof het de normaalste zaak ter wereld is. Dit onderschrijft uiteraard Lou's passiviteit en tamheid, alsook zijn onverschilligheid en onvermogen om zijn eigen leven in handen te nemen, maar het maakt de roman tegelijk een stukje ongeloofwaardiger.

Even lijkt het erop dat de auteur toch ook nog ergens anders naartoe wil. Aan de hand van een aantal hoofdstukken die de chronologie van het verhaal doorbreken, wordt de spanning van het boek opgebouwd richting “de rode loper”, een evenement dat zich afspeelt in de eenentwintigste eeuw. Zo komen Lou en Eddie op het idee om doodgewone mensen met een limousine af te zetten aan de bioscoop. Daar worden ze als filmsterren onthaald en maken ze hun entree via de rode loper. Vervolgens kunnen ze binnen de beelden van hun eigen entree op het witte doek bekijken. Het is een vorm van maatschappijkritiek die het narcisme van deze tijd, dat zich uit in het succes van de vele talentenshows, aan de kaak zou moeten stellen. De kritiek wordt echter niet uitgediept, maar wel volkomen weggevoerd omdat Lou het niet alleen helemaal niet erg vindt dat het project zijn doel mist, maar ook nog eens de kern van zijn project vergeet. “Zo groot als de opwindende in de zaal, zo tergend saai waren de beelden van buiten, maar dat gaf niet, het ging om het principe, de achterliggende gedachte – wat was die ook weer?”

De figuur van Lou wordt zonder twijfel knap gekarakteriseerd: zijn outsiderschap en eenzaamheid, zijn passiviteit, het vast blijven steken in de tijd... Het zijn elementen die ook eigen zijn aan de personages uit Rosenbooms vorige romans. Met betrekking tot de aspecten van het boek waaruit *De rode loper* zijn eigenheid zou moeten halen – de geest

van de jaren zeventig oproepen, de kritiek op het narcisme van deze tijd – schiet het boek wat tekort, mist het wat ziel en diepte. Ook de afwezigheid van Rosenbooms bekende stijl doet je tijdens het lezen toch verlangen naar iets meer.

MIEKE OPSTAELE

THOMAS ROSENBOOM, *De rode loper*, Querido, Amsterdam,
224 p.
